

WWF

RAPORT
STRESZCZENIE

PL

2020

RAPORT POWSTAŁ
DZIĘKI WSPARCIU
UNII EUROPEJSKIEJ

POPRAWA MIĘDZYNARODOWEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM MORSKIM DLA ŻYCIA POD WODĄ

14 ŻYCIE
POD WODĄ

Zdrowy ocean, aby zapewnić odporność na zmianę klimatu

Po pięciu latach od przyjęcia Agendy 2030 i Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) WWF przedstawia europejskim decydomentom całościową i popartą dowodami naukowymi krytyczną analizę postępów w realizacji Celu 14 – Życie pod wodą.

Oceany dostarczają fundamentalne usługi ekosystemowe, umożliwiając przeżycie miliardom ludzi na całym świecie¹. Realizacja Celu 14 zagwarantuje zrównoważoną eksploatację środowiska morskiego, odpowiednią ochronę morskich ekosystemów, stabilizację gospodarek polegających na morzu i bezpieczeństwo żywnościowe dla rosnącej populacji w zmieniającym się klimacie.

Niestety postęp w realizacji Celu 14 jest w dalszym ciągu niewystarczający. Europejskie i krajowe strategie morskie nadal nie uwzględniają czytelnych, konkretnych wytycznych, które ułatwiłyby ich osiągnięcie. Z czterech zadań przewidzianych na rok 2020 (14.2, 14.4, 14.5 i 14.6) trzy nie zostały wykonane i jedynie ostatnie zostało zrealizowane tylko częściowo. Żadne z państw członkowskich UE nie wprowadziło jak dotąd przepisów w zakresie zrównoważonej produkcji ryb i owoców morza oraz ochrony morskich ekosystemów i różnorodności biologicznej.

W przypadku zaledwie dwóch z sześciu zadań związanych z ochroną i zrównoważoną eksploatacją morskich zasobów biologicznych postęp jest „częściowy”. Wciąż krytyczną kwestią jest brak kontroli i rzetelnego sprawozdawstwa. Nieskuteczna ochrona morskich ekosystemów i porażka w wyeliminowaniu przelówienia, które się obecnie niewyobrażalnie spustoszenie w naszym oceanie, wskazują na istnienie istotnych problemów z przestrzeganiem postanowień po stronie państw członkowskich UE.

Kryzys klimatyczny i załamanie różnorodności biologicznej to największe zagrożenia dla naszego sposobu życia. Zarówno na poziomie UE, jak i poszczególnych krajów najwyższy priorytet powinny zyskać szeroko zakrojone działania nastawione na wypełnianie unijnego zobowiązania do zapewnienia zdrowia i odporności oceanu. Niezbędna jest również unijna strategia wdrażania SDGs, która zagwarantuje spójność polityki UE i wzmocni efekt synergii, dzięki czemu postępy czynione w jednym obszarze nie wpłyną negatywnie na pozostałe. WWF wzywa wszystkich interesariuszy do podjęcia natychmiastowych działań na rzecz realizacji tych zadań Celu 14, których termin mija w 2020 roku, przedstawiając jednocześnie rekomendacje, jak wypracować zdrowe i odporne na zmiany klimatu środowisko morskie do 2030 roku.

1. Komisja Europejska (2018), *Sustainable development in the European Union: Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context*. „Statistical books”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg

Minimum działań na rzecz skutecznej realizacji zadań Celu 14

LEGENDA

CZĘŚCIOWY POSTĘP

NIEZREALIZOWANE

NIEWYSTARCZAJĄCE DANE

Zadanie 14.1:
Zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia oceanu

1
2
3

Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej powinny wspierać prawnie wiążące globalne porozumienie na rzecz walki z plastikowymi odpadami w środowisku morskim oraz wyznaczenie wspólnych celów zwiększenia współodpowiedzialności pomiędzy krajami i zatrzymania przedostawania się tworzyw sztucznych do środowiska naturalnego do 2030 roku.

Państwa członkowskie UE powinny objąć zasadą rozszerzonej odpowiedzialności producenta cały cykl życia materiałów i wprowadzić narzędzia, które pozwoliłyby pociągnąć przemysł do odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez jego produkty.

Państwa członkowskie UE i kraje sąsiednie powinny aktywnie i otwarcie dzielić się najlepszymi praktykami i innowacyjnymi narzędziami, żeby rozwiązać problem globalnego zanieczyszczenia.

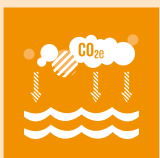

Zadanie 14.2:
Ochrona i odbudowa ekosystemów

1
2

Dla państw członkowskich UE najwyższym priorytetem morskich obszarów chronionych (MPAs) powinna być ochrona różnorodności biologicznej i morskich usług ekosystemowych, a nie krótkoterminowe korzyści ekonomiczne. MPAs muszą służyć skutecznej ochronie i odbudowie ekosystemów, a także obejmować strefy ściślejszej ochrony przed destrukcyjną działalnością.

Państwa członkowskie UE powinny rozpocząć pilną i aktywną współpracę w zakresie skutecznej ochrony i monitoringu istniejących MPAs obejmującej odpowiednie plany zarządzania i środki służące ich kontroli i egzekwowaniu.

Zadanie 14.3:
Zmniejszenie zakwaszenia mórz i oceanów

1
2
3

Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej muszą niezwłocznie przyjąć cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2040 roku i podjąć natychmiastowe działania na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla.

Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej powinny zobowiązać się do dwukrotnego zwiększenia tempa usuwania CO₂ z atmosfery przed 2030 rokiem poprzez wspieranie funkcjonowania i rozbudowę europejskich magazynów węgla, w szczególności poprzez odtworzenie ekosystemów.

Komisja Europejska powinna wspierać programy edukacyjne i kontrolne, podnoszące poziom wiedzy na temat problemu zakwaszenia oceanów i jego konsekwencji wśród interesariuszy, wybranych grup docelowych i lokalnych społeczności, żeby zapewnić lepsze przestrzeganie przepisów ochrony środowiska.

Zadanie 14.4:
Zrównoważone rybołówstwo

1
2
3

Komisja Europejska i Rada Unii Europejskiej powinny ustanawiać limity połowowe w oparciu o doradztwo oparte na najlepszych dostępnych dowodach naukowych odnośnie zrównoważonego poziomu połowów tj. równego bądź niższego od F_{MSY} oraz stosować podejście ostrożnościowe jeśli brakuje danych odnośnie stanu populacji organizmów morskich.

Eksperti zajmujący się środowiskiem morskim, w tym rybacy i naukowcy, powinni dążyć do poprawy selektywności narzędzi połowowych, żeby zminimalizować wpływ unijnej floty na morską różnorodność biologiczną i stan dna morskiego.

Państwa członkowskie UE oraz jednostki połowowe muszą podlegać adekwatnym sankcjom, np. karze grzywny, jeśli prowadzone przez nich połowy przekroczą dozwolone kwoty połowowe (tj. dojdzie do przełowienia), w uzasadnionych przypadkach również na wodach należących do krajów partnerskich.

Zadanie 14.5:
Ochrona wybrzeży i obszarów morskich

1
2
3

Członkowie ONZ powinni zobowiązać się do skutecznego zarządzania MPAs obejmującymi przynajmniej 30% należących do nich obszarów morskich i stref przybrzeżnych do 2030 roku. MPAs powinny funkcjonować jako spójna sieć na rzecz odbudowy różnorodności biologicznej, podniesienia odporności oceanów, a także powiększania naturalnego kapitału, który jest fundamentem Zrównoważonej Niebieskiej Gospodarki.

Państwa członkowskie UE powinny prowadzić bardziej przejrzyste działania na rzecz ochrony swoich obszarów morskich, poprzez terminowe dostarczanie dokładnych informacji do wszystkich istotnych organów i baz danych związanych z MPA.

Decydenci w UE i państwach członkowskich powinni zachęcać jak największą ilość interesariuszy do czynnego uczestnictwa w tworzeniu długoterminowych planów zarządzania zasobami morskimi.

Zadanie 14.6: Eliminacja dopłat przyczyniających się do przełowienia

1 Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej powinny utrzymać zakaz stosowania szkodliwych dla środowiska naturalnego dopłat przyczyniających się do zwiększenia zdolności połowowych i zlikwidować dopłaty do kosztów operacyjnych, w tym dopłaty przeznaczone na wymianę silników.

2 Decydenci w UE i państwach członkowskich powinni usunąć możliwość finansowania czasowego lub trwałego zaprzestania działalności połowowej, ponieważ prowadzi to jedynie do utrzymania *status quo*, podczas gdy do likwidacji problemu przełowienia niezbędne są zmiany strukturalne.

3 UE powinna negocjować na forum Światowej Organizacji Handlu ambitne porozumienie na rzecz reformy systemu dopłat do rybołówstwa, żeby wzmocnić zarządzanie oceanem. Porozumienie powinno umożliwiać wszystkim interesariuszom przedstawienie swojego stanowiska w kwestiach zrównoważonego zarządzania rybołówstwem, skutecznego egzekwowania prawa morskiego i ograniczania negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zadanie 14.7: Zwiększenie korzyści ekonomicznych ze zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich

1 UE powinna prowadzić spójne inicjatywy regionalne i międzynarodowe, żeby zapewnić skuteczne transgraniczne i niezależne od jurysdykcji zarządzanie oraz opracować wszechstronny przegląd możliwości Zrównoważonej Niebieskiej Gospodarki, w szczególności na potrzeby partnerskich krajów rozwijających się.

2 UE i jej państwa członkowskie muszą w pełni zaimplementować rozporządzenie w sprawie nielegalnych, nieuregulowanych i nieraportowanych (NNN) połowów oraz nałożyć sankcje na jednostki niespełniające wymogów tego rozporządzenia. Pomogłoby to zablokować połowy NNN, rekompensować szkody wyrządzone w morskich ekosystemach i wspierać społeczności, których gospodarka ucierpiała.

3 UE i kraje partnerskie SFPA (porozumienia o partnerstwie w sprawie połowów) powinny zwiększyć transparentność swojej działalności połowowej poprzez zbieranie i przekazywanie wiarygodnych danych oraz zapewnienie pełnej zgodności ze środkami monitoringu, kontroli i nadzoru.

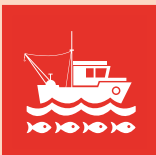

Zadanie 14.A: Rozwój wiedzy naukowej, potencjału badawczego i technologii na rzecz zdrowego oceanu

1 Państwa członkowskie UE powinny usprawnić i zoptymalizować gromadzenie danych poprzez ujednolicenie systemu monitoringu wykorzystania morskich zasobów i kompleksową wymianę danych, co ułatwi naukową ewaluację zarówno ekologicznych, jak i ekonomicznych skutków przyjętych zarządzeń.

2 Państwa członkowskie UE powinny opierać coroczne ustanawianie limitów połowowych na doradztwie naukowym oraz konsekwentnie stosować podejście ostrożnościowe na terenie całej UE, żeby utrzymywać wskaźnik śmiertelności połowowej na zrównoważonym poziomie.

3 Państwa członkowskie UE powinny integrować polityczne, prawne, finansowe i społeczne narzędzia w ramach zawieranych partnerstw, żeby ugruntować odpowiednie i praktyczne podejście do przystosowywania się do zmiany klimatu. Podnoszenie świadomości o skutkach zmiany klimatu w obszarze badań, zarządzania i polityki ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia akceptacji i wsparcia działań na rzecz łagodzenia skutków i przystosowywania się do zmiany klimatu.

Zadanie 14.B: Wspieranie drobnych rybaków

1 Państwa członkowskie UE muszą wyznaczać limity połowowe w oparciu o najlepsze dostępne dowody naukowe, żeby umożliwić odtworzenie populacji ryb powyżej zrównoważonego poziomu i w efekcie zwiększyć korzyści z połowów i innej działalności morskiej dla wszystkich interesariuszy w sektorze morskim.

2 Państwa członkowskie UE i organizacje działające w sektorze morskim muszą w swoich systemach przyznawania środków uwzględnić jasne kryteria środowiskowe i społeczno-gospodarcze oraz kryteria w zakresie zgodności, żeby wspierać najbardziej zrównoważone praktyki połowowe. Postęp w spełnianiu tych kryteriów musi być mierzony i raportowany z użyciem środków podlegających publicznej kontroli.

3 Komisja Europejska, Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej powinny podjąć niezwłoczne działania, żeby skłaniać właścicieli jednostek połowowych, państwa członkowskie i partnerskie kraje trzecie do poprawy praktyk w rybołówstwie ze szczególnym uwzględnieniem równowagi społecznej, środowiskowej i ekonomicznej. Mogą to zrobić poprzez nakładanie dotkliwych sankcji za łamanie przepisów – zarówno za nielegalne połowy, jak i za podawanie nieprawdziwych informacji.

Zadanie 14.C: Implementacja i egzekwowanie międzynarodowego prawa morskiego

1 UE i jej państwa członkowskie powinny wdrożyć system szerszej współpracy pomiędzy krajami, RFMO i innymi kompetentnymi organami, obejmujący konkretne zasady międzysektorowej i ponad jurysdykcyjnej ochrony i eksploatacji oceanów.²

2 UE i jej państwa członkowskie powinny promować i nadzorować regionalną implementację globalnych standardów, żeby stworzyć holistyczny, oparty na podejściu ekosystemowym model zarządzania, wyposażony w konkretne narzędzia ochrony wrażliwych gatunków i siedlisk.²

3 UE i jej państwa członkowskie powinny szerzej stosować narzędzia zarządzania obszarowego², kładąc nacisk na ustanawianie morskich obszarów chronionych (MPAs); muszą również zagwarantować dokonywanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i stosowanie morskiego planowania przestrzennego na obszarach znajdujących się poza krajową jurysdykcją.

Przyszłe działania

Silna wola polityczna, solidne ramy prawne i adekwatne krajowe plany działań to kluczowe składniki terminowej realizacji wszystkich celów SDG14 i zapewnienia zrównoważonego wykorzystania oceanów. Jako największy rynek ryb i owoców morza oraz podmiot polityczny posiadający największą wyłączną strefę ekonomiczną na świecie, Unia musi stać się liderem i dawać przykład, który zachęci pozostałe kraje do osiągnięcia SDGs. Skuteczna realizacja Celu 14 ma kluczowe znaczenie dla powodzenia całej Agendy 2030³, ponieważ poszczególne Cele są ze sobą nierozdzielnie związane: warunkiem realizacji 38% spośród wszystkich zadań w ramach wszystkich SDGs, w szczególności Celu 1 (Koniec z ubóstwem), Celu 2 (Zero głodu) i Celu 13 (Działania w dziedzinie klimatu)⁴, jest dobry stan oceanu.

Szybkie wdrożenie najlepszych praktyk we wszystkich sektorach oraz zwiększenie odpowiedzialności poprzez kontrolę i monitoring mogą pomóc lepiej wykorzystywać morskie zasoby i zabezpieczyć ich dostępność dla przyszłych pokoleń. W obliczu zmiany klimatu i kryzysu różnorodności biologicznej, które już teraz negatywnie wpływają na stan środowiska morskiego i bezpieczeństwo żywnościowe, wszystkie państwa Unii muszą zwiększyć swoje wysiłki na rzecz zrównoważonego rybołówstwa, zarządzania oceanem w oparciu o podejście ekosystemowe oraz sprawiedliwego rozwoju społeczno-ekonomicznego. Realizacja Agendy 2030, ochrona morskich ekosystemów i źródeł utrzymania, a także łagodzenie skutków i przystosowywanie się do zmiany klimatu wymaga pilnej przebudowy międzynarodowego i unijnego modelu zarządzania.

WWF wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie UE do niezwłocznego podjęcia absolutnie niezbędnych kroków w kierunku osiągnięcia zadań Celu 14 na rok 2020 i zabezpieczenia społecznej równowagi w nadmorskich społecznościach, zrównoważonego dostępu do morskich zasobów i kompleksowej ochrony zagrożonych morskich ekosystemów. Unia musi wywiązać się z podjętego w 2015 roku zobowiązania do propagowania przejrzystych i ambitnych inicjatyw wspierających realizację Agendy 2030, ale także swoich własnych celów zrównoważonego rozwoju określonych we Wspólnej Polityce Rybołówstwa i dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej.

3. <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-14-life-below-water.html>

4. Singh, G. et al. b(2017), *A rapid assessment of co-benefits and trade-offs among Sustainable Development Goals*. „Marine Policy”. 10.1016/j.marpol.2017.05.030.

Jak UE i międzynarodowe zarządzanie środowiskiem morskim może przyczynić się do realizacji Agendy 2030?

100%
RECYCLED

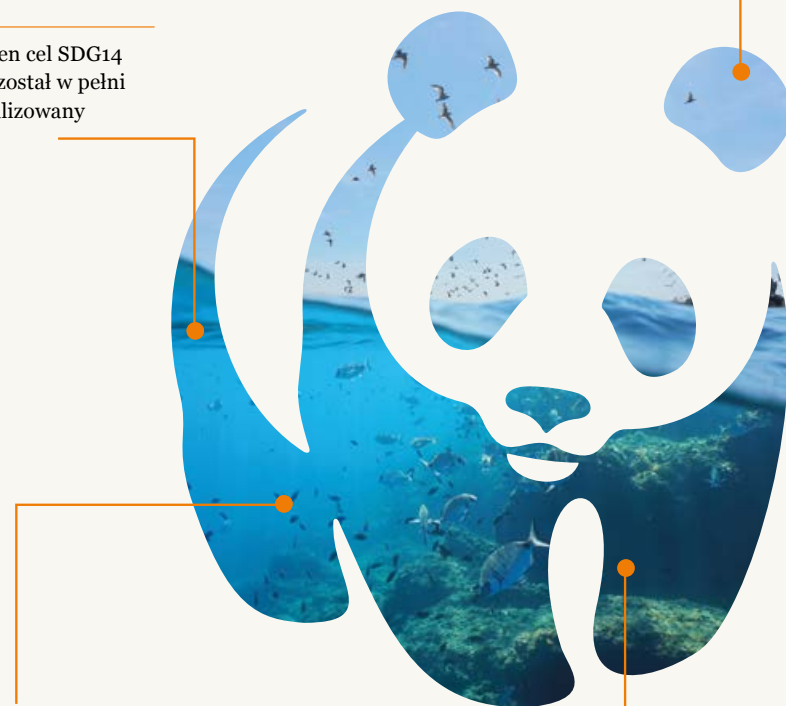

0

Żaden cel SDG14 nie został w pełni zrealizowany

38%

Realizacja Celu 14 ma decydujące znaczenie dla ponad 1/3 pozostałych zadań w ramach SDG

2050

Według prognoz kluczowe morskie ekosystemy takie jak rafy koralowe przestaną istnieć w ciągu następnych 30 lat

1/10

Rybołówstwo i akwakultura są podstawą utrzymania 10–12% światowej populacji

© Danseea / Shutterstock

WWF · POPRAWA MIĘDZYNARODOWEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM MORSKIM DLA ŻYCIA POD WODĄ

Dalsze informacje:

WWF European Policy Office

www.wwf.eu

Dr Anne-Cécile Dragon

specjalistka ds. rybołówstwa
acdragon@wwf.eu

Dr Samantha Burgess

kierowniczka działu
polityki morskiej
sburgess@wwf.eu

Katrin Vilhelm Poulsen

specjalistka ds. ryb
i owoców morza
kpoulsen@wwf.eu

Larissa Milo-Dale

specjalistka ds.
komunikacji
lmilodale@wwf.eu

Projekt: Evan Jeffries and Catherine Perry (www.swim2birds.co.uk)

Druk: Agencja Wydawnicza Ekopress, Polska

Opublikowano w marcu 2020 roku przez WWF – World Wide Fund For Nature (poprzednio World Wildlife Fund), Bruksela, Belgia. Każda reprodukcja w części lub w całości wymaga podania tytułu oraz wydawcy (wskazanego powyżej) będącego właścicielem praw autorskich. © Tekst 2020 WWF. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Ten projekt jest
współfinansowany
przez Unię
Europejską

Publikacja powstała dzięki finansowemu wsparciu ze strony Unii Europejskiej. WWF ponosi całkowitą odpowiedzialność za przedstawione w niej treści, które nie muszą odzwierciedlać stanowiska UE.

WWF.PL